

Stručni rad
Professional paper

JEL Classification: E52, E58

Zorana Agić* ▪ **Svetlana Dušanić Gačić****

KREDITNI POTENCIJAL BANKARSKOG SEKTORA BOSNE I HERCEGOVINE

LOAN POTENTIAL OF BANKING SECTOR IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Sažetak

U posljednjih nekoliko godina kredit je postao gotovo najvažniji čimbenik financijskog opstanka zajednice, jer potiče i omogućuje njezin gospodarski život i gospodarske aktivnosti. Stoga zajam potiče cjelokupni gospodarski razvoj te zajednice, bez obzira radi li se o obitelji, tvrtki ili čak državi. S druge strane, kredit je od velike važnosti i za banku, jer je jedan od njezinih najvažnijih proizvoda. Vrlo važan pokazatelj opsega poslovanja svake banke, ali i bankarskog sektora u cjelini, jest razina ukupnih kredita. Upravo zbog toga, u radu se analizira kreditni potencijal bankarskog sektora Bosne i Hercegovine. U istraživanju su korišteni godišnji podaci koje je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine, a odnose se na razdoblje od 2006. do kraja 2017. godine. S obzirom na činjenicu da su krediti najveći generator potencijalnog rizika u bankarskom

---

Primljeno: 08.02.2019; Prihvaćeno: 05.04.2019
Submitted: 08-02-2019; Accepted: 04-04-2019

*Zorana Agić, docentica, Visoka škola „Banja Luka College“, Bosna i Hercegovina;
zorana.agic@blc.edu.ba

**Svetlana Dušanić Gačić, profesor, Visoka škola „Banja Luka College“, Bosna i Hercegovina; svetlanadg@blc.edu.ba.

poslovanju, analiziran je trend nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine.

Ključne riječi: *zajmovi, poslovne banke, nekvalitetni zajmovi.*

Abstract

Loan has become, in the past few years, almost the most important factor of financial existence of a community. Loan enables economy life and economy activities. Economic growth is encouraged by loan no matter do we talk about family, firm or even country. On the other hand, loan has great importance for banks as well because it is one of theirthe most important products. Very important indicator of bank management or even management of the whole banking sector is a level of total loans. Because of that, in this work we analyzed loan potential of banking sector in Bosnia and Herzegovina. We used annual data published by Central Bank of Bosnia and Herzegovina in our research and they relate to the period of 2006 to 2017. Considering the fact that the loans are the biggest generators of potential risks in banking management, we analyzed movement trends of nonperforming loans among total loans in banking sector of Bosnia and Herzegovina.

Keywords: *loans, commercial banks, nonperforminf loans.*

UVOD

Kreditni su bili sastavni dio razvoja društva i prožimali su materijalnu oblast društvenog života, ali su vremenom mijenjali svoj oblik. Sam nastanak i razvoj kredita vezan je za razvoj novca i novčanih funkcija, a u antičkom društvu kredit je obično bio robni, odnosno prirodni. Danas, kredit se najčešće izražava u novcu, a riječ je o visoko standardizovanom proizvodu, što je u velikoj mjeri olakšalo obradu zahtjeva i skratilo proceduru za odobravanje kredita.

Kredit ima veliki značaj za banku jer je jedan od njenih najznačajnijih proizvoda. Sa druge strane, kredit ima veliki značaj i za pravna i fizička lica jer predstavljaju alternativni način finansiranja potrošnje. Banke odobravaju kredite koji se razlikuju po pojavnim oblicima, namjeni, načinima i rokovima otplate, obezbjeđenju i drugim karakteristikama, ali svi oni se koriste za zadovoljenje potreba potrošača onda kad potrošač nema dovoljno sopstvenih sredstava.

U radu je dat pregled literature o kreditima, koji predstavljaju najznačajniji bankarski proizvod, a nakon toga su analizirani krediti koji su plasirani u bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine (BiH) u periodu od 2006. do kraja 2017. godine. Posljednjih godina, kvalitet kreditnog portfolia bankarskog sektora je narušen usljed porasta nekvalitetnih kredita, tako da su u radu predstavljeni i rezultati analize trenda kretanja nekvalitetnih kredita tokom analiziranog dvanaestogodišnjeg perioda. Podaci koji su korišteni u analizi preuzeti su od Centralne banke Bosne i Hercegovine i od Svjetske banke, a odnose se na period od početka 2006. do kraja 2017. godine.

1. KREDIT KAO NAJZNAČAJNIJI BANKARSKI PROIZVOD

Kreditni su uvijek imali veliki značaj za razvoj društva, tako da su privlačili pažnju mnogih ekonomskih stručnjaka. Vučković je kredit definisao kao privremeno ustupanje određene kupovne moći kako bi se korisnik kredita pojavio na tržištu sa pozajmljenim sredstvima i naglasio da se njime raspolaze izvjesno vrijeme (Vučković, 1958, str. 38). Na ovu teoriju nadovezao se Bjelica koji smatra da je kupovna moć manifestacija ekonomske snage i da se iz toga zaključuje da je kredit privremena usluga koju povjerilac čini dužniku tako što mu ustupa na raspolaganje određenu sumu novca uz stimulatívno nastajanje obaveze dužnika da u nekom budućem periodu vrati bar isti iznos kupovne snage (Bjelica, 2001, str. 227).

Naziv kredit potiče od latinske riječi *creditum* – kredit ili zajam, odnosno *credere* – vjerovati, te, prema tome, povjerenje predstavlja jedan od najvažnijih momenata prilikom zasnivanja kreditnog odnosa. Vodeći se porijeklom izraza, Matejić i Jovanović su definisali kredit kao vjerovanje u sposobnost dužnika da vrati povjeriocu na njegov zahtijev ili u ugovorenom roku primljeni novac, a prema njima, kredit predstavlja i predujmljenje nekog dobra ili kapitala čije su pretpostavke: platežna sposobnost dužnika, volja da plati i mogućnost da vrati pozajmljeni novac, kao i samo prenošenje kapitala u svoju dužinu (Matejić i Jovanović, 1977, str. 103).

Postoji još mnogo definicija kredita, ali njihova suština je uglavnom ista. Komazec i Ristić su definisali kredit kao ekonomsko-pravnu kategoriju pod kojom se podrazumijeva određeni dužničko-povjerilački odnos u kojem povjerilac ustupa dužniku pravo raspolaganja određenom količinom novca, ili nekim drugim pravom, na izvjesno vrijeme i pod izvjesnim uslovima (rok, kamata, pokrivenost, način vraćanja) (Komazec i Ristić, 2012, str. 169). Sličnu definiciju dao je i Dušanić, a prema njemu kredit je dužničko-povjerilački posao u kome banka kao povjerilac stavlja na raspolaganje određenu količinu finansijskih sredstava klijentu – dužniku – u formi koja, pored ostalog, uključuje definisanje kao najvažnijih uslova: kamate, načina otplate, vremena otplate, garancija i slično (Dušanić, 2003, str. 174).

Ove dvije definicije ukazuju na bitnu karakteristiku kredita - postojanje određenih uslova za dobijanje kredita i činjenicu da je riječ o bankarskom poslu. Nosilac najvećeg broja kredita su poslovne banke koje predstavljaju specijalizovane institucije čija je osnovna funkcija da snabdijevaju reprodukciju potrebnom količinom novca i kredita (Ivaniš i Jeremić, 2005, str. 165). Pri tom se, pod terminom „poslovna banka“ podrazumijeva banka u opštem smislu.

U savremenim uslovima poslovanja, kredit je jedan od najznačajnijih bankarskih proizvoda. Bankarski kredit aktivno djeluje na proces proizvodnje i raspodjele, tako što sredstva pozajmljena u vidu kredita omogućavaju privrednom subjektu da ubrza i proširi proces proizvodnje i vremenski skрати proizvodni ciklus (Vunjak, 1999, str. 64). Preduzeće, ubrzanjem procesa proizvodnje povećava i svoju dobit iz koje može izdvojiti sredstva za otplatu kredita na ugovoreni način i u ugovorenom roku.

Ovaj bankarski proizvod, pored preduzeća, koriste i fizička lica za kupovinu nekretnina, automobila, namještaja, bijele tehnike i slično. Za njih, kreditna sredstva predstavljaju alternativni način finansiranja lične potrošnje i omogućavaju im da kupe neki proizvod čak i onda kada nemaju dovoljno sopstvenih finansijskih sredstava. Ipak, da bi fizičkom licu bio odobren kredit, on mora da ispuni određene opšte i posebne uslove. Među najvažnije opšte uslove spada kreditna sposobnost klijenta (sposobnost da

klijent uspješno obavi posao za koji je tražio kredit i da uz to vrši povraćaj saglasno uslovima korišćenja), a posebni uslovi se odnose na: namjenu sredstava, sopstveno učešće korisnika kredita, polaganje depozita, vraćanje kredita i instrumente obezbjeđenja.

Na kraju se slobodno može reći da je kredit vid pozajmljivanja sredstava, najčešće novčanih, koja povjerilac daje dužniku ukoliko ispuni određene uslove, a dužnik preuzima obavezu da ta sredstva vrati u skladu sa postavljenim uslovima. Krediti se odobravaju i pojedincima i preduzećima, a čine osnovnu komponentu aktive u većini banaka. Za banku, oni su osnovni izvor prihoda, ali i glavni izvor rizika. Upravo zbog toga, veoma je važan način upravljanja kreditnim rizikom jer od njega zavisi stabilnost komercijalnih banaka, ali i bankarskog sektora u cjelini.

Među najznačajnije elemente kredita spadaju: iznos, kamata i rok otplate. Najjednostavnije rečeno, kamata predstavlja naknadu za korištenje tuđih sredstava. U bankama, kamata se pojavljuje u dva oblika i to: aktivna kamata (kada banka naplaćuje kamatu na plasirana sredstva) i pasivna kamata (kada banka plaća kamatu na pribavljena sredstva). Da bi banka poslovala pozitivno, ona prilikom odobravanja kredita obračunava aktivnu kamatu koja je veća od pasivne kamate. Kamata koju korisnik plaća kao cijenu kredita, tj. kao naknadu za korišćenje tuđih finansijskih sredstava predstavljena je nominalnom kamatnom stopom (Dušanić, 2003, str. 180). Prema Hadžiću, nominalna kamatna stopa se sastoji od dvije komponente: realne kamatne stope – predstavlja stvarnu cijenu kredita na period od godinu dana, i stope inflacije – stopa kretanja cijena na malo, odnosno troškova života u periodu od godinu dana (Hadžić, 2009, str. 287). Po roku otplate, krediti se dijele na kratkoročne i dugoročne.

Navedeni elementi kredita su međusobno povezani – u praksi, ako je vremenski period na koji se kredit odobrava duži, tada je obično iznos kredita veći, ali je kamata manja od kamate na kredite sa kraćim vremenskim periodom.

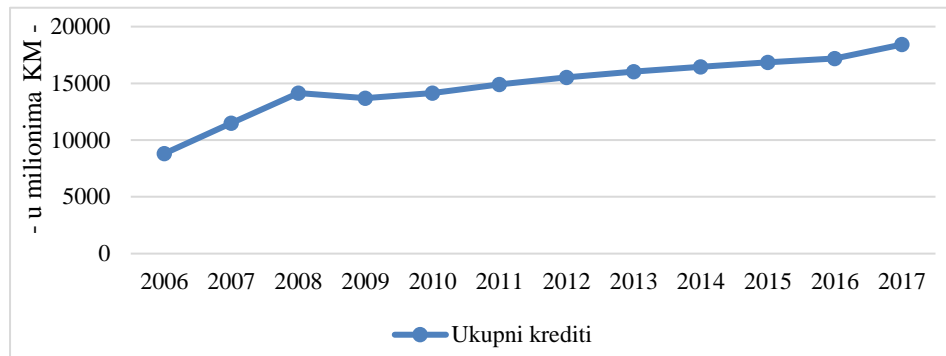
Iako je povjerenje od presudne važnosti u međusobnim odnosima banke i klijenata, banka se ipak mora zaštititi od neodgovornih klijenata. U cilju sopstvene zaštite, banke najčešće koriste sljedeće odlike obezbjeđenja kredita: garanciju (jemstvo), ustupanje i zalaganje potraživanja, ustupanje i zalaganje prava, zalogu na pokretne stvari i robu, zalogu na hartije od vrijednosti, prenos u fiducijarnu svojinu i hipoteku (Vunjak i Kovačević, 2006, str. 163).

2. ANALIZA KREDITA PLASIRANIH U BANKARSKOM SEKTORU BIH

Veoma važan pokazatelj obima poslovanja svake banke, ali i bankarskog sektora u cjelini, jeste nivo ukupnih kredita. Klijenti banke koji imaju potrebu da finansiraju svoje aktivnosti, a nemaju dovoljno finansijskih sredstava, oslanjaju se na bankarske kredite.

Trend kretanja ukupnih kredita bankarskog sektora BiH, u periodu od 2006. do kraja 2017. godine, predstavljen je grafikonom 1.

Grafikon 1. Ukupni krediti bankarskog sektora BiH (2006-2017)

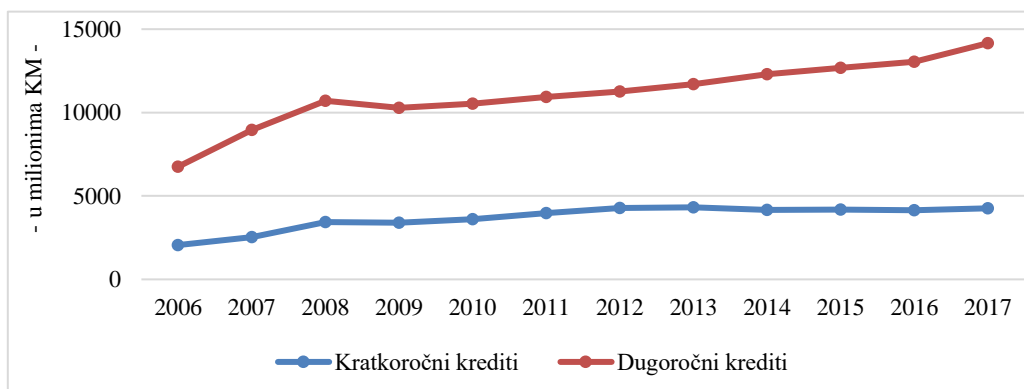
Izvor: (CBBiH, 2019)

Podaci koji su korišteni prilikom analize plasiranih kredita bankarskog sektora BiH su preuzeti od Centralne banke Bosne i Hercegovine, a obuhvataju period od početka 2006. do kraja 2017. godine. Analizirani podaci se odnose na cjelokupan bankarski sektor, jer podaci za svaku pojedinačnu komercijalnu banku nisu dostupni.

Predstavljeni podaci pokazuju da su ukupni krediti imali trend rasta tokom analiziranog perioda, sa izuzetkom 2009. godine tokom koje su smanjene kreditne aktivnosti banaka. Na kraju 2017. godine ukupni krediti bankarskog sektora iznosili su 18,42 milijardi KM i veći su za 9,60 milijardi KM u odnosu na 2006. godinu, kada su iznosili 8,81 milijardi KM. Najveće povećanje kredita zabilježeno je na kraju 2007. godine, tokom koje su povećani za 30,44%.

Trend kretanja kratkoročnih i dugoročnih kredita tokom analiziranog dvanaestogodišnjeg perioda prikazan je grafikonom 2.

Grafikon 2. Kratkoročni i dugoročni krediti bankarskog sektora BiH (2006-2017)

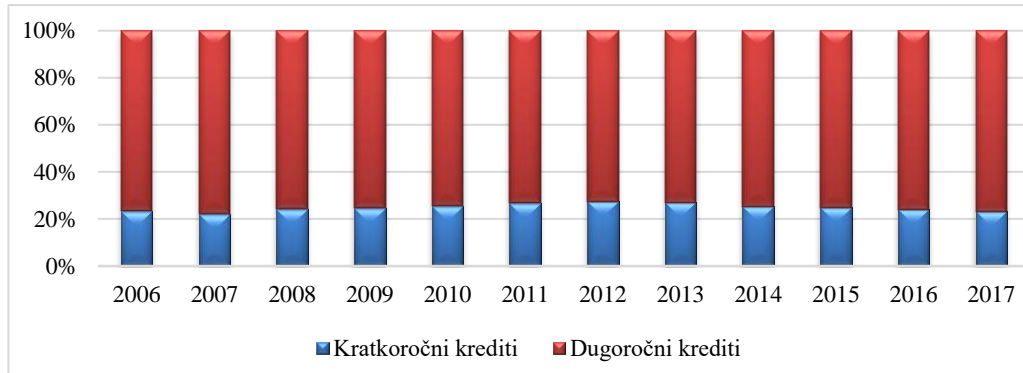

Izvor: (CBBiH, 2019)

Ukoliko se analizira trend kretanja kratkoročnih i dugoročnih kredita bankarskog sektora BiH može se uočiti da on prati trend kretanja kredita. Tokom analiziranog perioda, kratkoročni i dugoročni krediti komercijalnih banaka u BiH imali su trend rasta, sa izuzetkom 2009. godine u kojoj je zabilježeno smanjenje i kratkoročnih i dugoročnih kredita i 2014. i 2016. godine u kojima je zabilježeno smanjenje kratkoročnih kredita.

Učešće kratkoročnih i dugoročnih kredita u ukupnim kreditima bankarskog sektora BiH prikazano je grafikonom 3.

Grafikon 3. Učešće kratkoročnih i dugoročnih kredita u ukupnim kreditima bankarskog sektora BiH

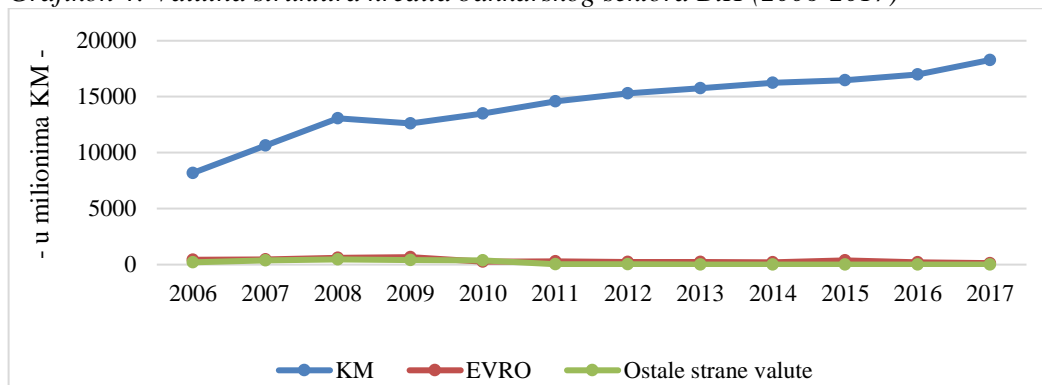

Izvor: (CBBiH, 2019)

Dugoročni krediti imaju znatno veće učešće u ukupnim kreditima bankarskog sektora BiH, koje se nije značajno mijenjalo periodu od 2006. do kraja 2017. godine. Tokom analiziranog perioda učešće kratkoročnih u ukupnim kreditima nije dostiglo 30%, a učešće dugoročnih nije bilo manje od 70%. Najveće učešće kratkoročnih u ukupnim kreditima zabilježeno je na kraju 2012. godine, a najmanje na kraju 2007. godine. Na kraju 2017. godine kratkoročni krediti činili su 23,13% ukupnih kredita, što je na približno istom nivou kao i 2006. godine kada su činili 23,34% ukupnih kredita. Na kraju iste godine, dugoročni krediti činili su 76,87% ukupnih kredita, što je prilično isto kao i u 2006. godini, kada su činili 76,66% ukupnih kredita.

Ukupne kredite bankarskog sektora BiH čine krediti koje su komercijalne banke plasirale u domaćoj valuti (KM) i krediti koje su plasirale u stranoj valuti. Valutna struktura kredita prikazana je grafikonom 4.

Grafikon 4: Valutna struktura kredita bankarskog sektora BiH (2006-2017)

Izvor: (CBBiH, 2019)

Podaci pokazuju da je većina kredita bankarskog sektora BiH, tokom analiziranog perioda, bila u domaćoj valuti. Krediti koji su plasirani u stranoj valuti uglavnom se odnose na evro, a učešće ostalih valuta je veoma malo. Tokom analiziranog

dvanaestogodišnjeg perioda, krediti koje su komercijalne banke plasirale u domaćoj valuti imali su trend rasta, a izuzetak je samo 2009. godina u kojoj je zabilježeno njihovo smanjenje. Sa druge strane, krediti koje su komercijalne banke plasirale u stranim valutama uglavnom su imali trend pada, a njihovo povećanje zabilježeno je na kraju 2007., 2008., 2013. i 2015. godine. Pri tom su krediti koji su plasirani u evrima uglavnom imali trend rasta, a krediti plasirani u ostalim stranim valutama imali su trend pada. Krediti plasirani u stranim valutama su se, od 2009. godine, kontinuirano smanjivali, a posebno krediti plasirani u ostalim stranim valutama čije učeće u ukupnim kreditima je skoro zanemarljivo. Može se konstatovati da je tokom analiziranog perioda više od 90% ukupnih kredita bankarskog sektora BiH bilo je u domaćoj valuti, dok je manje od 10% bilo u stranim valutama. Pri tom je učešće kredita koji su plasirani u evrima bilo veće od učešća kredita koji su plasirani u ostalim stranim valutama.

Podaci pokazuju da su komercijalne banke koje posluju na teritoriji BiH uglavnom plasirale kredite u domaćoj valuti, a manji dio plasiranih kredita bio je u evrima i drugim stranim valutama. Smanjenje kredita koji su plasirani u stranim valutama posebno je izraženo od 2009. godine, a trend smanjenja nastavljen je do kraja analiziranog perioda. Istovremeno, krediti plasirani u domaćoj valuti imali su trend rasta. Na kraju 2017. godine krediti plasirani u domaćoj valuti činili su 99,26% ukupnih kredita, odnosno 6,33% više nego u 2006. godini, kada su činili 92,96% ukupnih kredita.

Na kraju, može se konstatovati da su ukupni krediti bankarskog sektora BiH kontinuirano rasli tokom analiziranog perioda, sa izuzetkom 2009. godine, u kojoj su kreditne aktivnosti u BiH bile smanjene. Smanjenje kreditnih aktivnosti posljedica je uticaja globalne finansijske krize, jer je smanjena potrošnja, a smanjen je i obim poslovnih aktivnosti preduzeća, tako da je smanjena i potražnja za novim kreditima.

3. NEKVALITETNI KREDITI U BANKARSKOM SEKTORU BIH

Posljednjih godina, ekonomski stručnjaci veliku pažnju povećuju nekvalitetnim kreditima koji predstavljaju problem za većinu zemalja u tranziciji. Još uvijek ne postoji univerzalno prihvaćena definicija nekvalitetnih kredita, a u praksi se najčešće koriste definicije koje su dali Međunarodni monetarni fond, Bazelski komitet za superviziju banaka i Institut za međunarodne finansije.

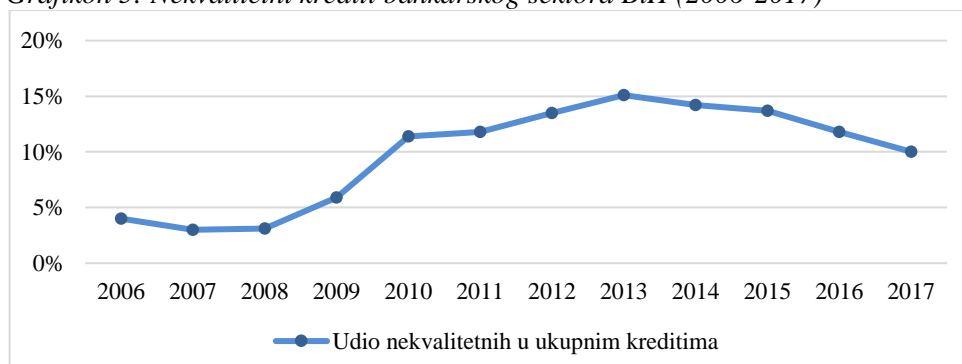
Centralna banka Bosne i Hercegovine je „Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka“ propisala minimalne standarde i kriterijume koje je banka dužna da poštuje prilikom klasifikacije svoje aktive. Članom 15 ove Odluke propisano je da je banka dužna da klasifikuje stavke aktive koje su izložene kreditnom riziku u pet kategorija (A – dobra aktiva, B – aktiva sa posebnom napomenom, C – substandardna aktiva, D – sumnjiva aktiva i E – gubitak), i to najmanje jednom kvartalno. Prema ovoj Odluci, nekvalitetna aktiva predstavlja aktivu koja ne donosi prihod. Banka je dužna da nekvalitetnom aktivom tretira stavke aktive kada:

- su glavnica i/ili kamata dospjele i nisu naplaćene duže od 90 dana od dana njihovog inicijalno ugovorenog dospjeća, odnosno kada su klasifikovane u kategorije C, D, E,
- su obaveze korisnika po kamati, za koje je dužnik zakasnio sa plaćanjem duže od 90 dana od njihovog inicijalno ugovorenog dospjeća, kapitalizovane.

Na osnovu navedenog, može se zaključiti da se aktiva banaka u BiH klasifikuje u pet kategorija, što je u skladu sa klasifikacijom po međunarodnim standardima. Takođe, karakteristike pojedinih kategorija su u skladu sa karakteristikama pojedinačnih kategorija koje su klasifikovane po međunarodnim standardima. U BiH su, kao i u razvijenim zemljama, banke dužne da izdvajaju obavezne rezerve za pokriće kreditnih gubitaka, a razlika je jedino u visini stope (zbog nestabilnih tržišnih uslova, u BiH su ove stope veće nego u razvijenim zemljama). Dalje, prilikom definisanja nekvalitetnih kredita, poštuje se pravilo kašnjenja plaćanja glavnice i/ili kamate od 90 i više dana, što je takođe u skladu sa međunarodnom praksom.

Trend kretanja nekvalitetnih kredita u bankarskom sektoru BiH, u periodu od 2006. do kraja 2017. godine, predstavljen je grafikonom 5. Važno je napomenuti da su podaci o udjelu nekvalitetnih u ukupnim kreditima bankarskog sektora BiH preuzeti od Svjetske banke.

Grafikon 5: Nekvalitetni krediti bankarskog sektora BiH (2006-2017)

Izvor: (Svjetska banka, 2019)

Na osnovu predstavljenih podataka može se konstatovati da su nekvalitetni krediti uglavnom imali trend rasta tokom analiziranog dvanaestogodišnjeg perioda, sa izuzetkom 2007., 2014., 2015., 2016. i 2017. godine u kojima je zabilježeno njihovo smanjenje. Na kraju 2006. godine nekvalitetni krediti činili su 4,0% ukupnih kredita bankarskog sektora BiH, a tokom 2007. godine njihov udio je smanjen za 1%. Slična situacija bila je i na kraju sljedeće godine, kada je udio nekvalitetnih u ukupnim kreditima iznosio 3,1%. Uticaj globalne finansijske krize na bankarski sektor BiH osjetio se tokom 2009. godine, tokom koje je udio nekvalitetnih kredita povećan za 2,8% u odnosu na prethodnu godinu. Značajno povećanje udjela nekvalitetnih kredita zabilježeno je tokom 2010. godine (na kraju godine dostigli činili su 11,4% ukupnih kredita), a trend rasta nastavljen je i tokom naredne tri godine, tako da su na kraju 2013. godine činili 15,1% ukupnih kredita. Tokom naredne četiri godine kvalitet kreditnog portfolia bankarskog sektora BiH se popravlja jer se udio nekvalitetnih u ukupnim kreditima značajno smanjio. Na kraju 2017. godine nekvalitetni krediti činili su 10,0% ukupnih kredita.

Može se zaključiti da je udio nekvalitetnih u ukupnim kreditima bankarskog sektora još uvijek na visokom nivou, što je direktna posljedica sporog oporavka od posljedica globalne finansijske krize koja nije zaobišla ni BiH. Najveće učešće nekvalitetnih u ukupnim kreditima bankarskog sektora zabilježeno je na kraju 2013. godine, a najmanje na kraju 2007. godine. U narednom periodu potrebno je preduzeti niz

mjera kako bi se nivo nekvalitetnih kredita bankarskog sektora smanjio, jer bi se to pozitivno odrazilo na stabilnost bankarskog sektora, ali i na cjelokupnu ekonomiju u BiH.

4. ZAKLJUČAK

U radu su predstavljeni rezultati analize kredita koji su plasirani u bankarskom sektoru BiH u periodu od 2006. do kraja 2017. godine. Rezultati pokazuju da su krediti uglavnom imali trend rasta u analiziranom periodu, ali su od 2012. godine kreditne aktivnosti komercijalnih banaka usporene. Komercijalne banke su, u ovom periodu, provodile restriktivniju politiku prilikom odobravanja novih kredita, a to je jedan od najvećih ograničavajućih faktora za plasiranje novih kredita. Takođe, do smanjenja kreditnih aktivnosti došlo je i zbog negativnog uticaja globalne finansijske krize na privredu i cjelokupnu ekonomiju, a uticaj je rezultirao smanjenjem potrošnje i usporavanjem privrednih aktivnosti. Krediti koji su plasirani stanovništvu uglavnom su imali trend rasta, a to ukazuje na činjenicu da se stanovništvo, kada ima potrebu za dodatnim finansijskim sredstvima, uglavnom oslanja na kredite banaka jer nema alternativnih izvora finansiranja. Pored toga, rezultati analize pokazuju da su komercijalne banke, tokom analiziranog perioda, plasirale više od 70% dugoročnih i manje od 30% kratkoročnih kredita. Ukoliko se pogleda valutna struktura, može se zaključiti da su uglavnom plasirani krediti u domaćoj valuti (KM), a mali dio kredita je plasiran u stranoj valuti (uglavnom u evrima).

Veliki problem u bankarskom sektoru BiH predstavljaju nekvalitetni krediti, koji značajno narušavaju kvalitet kreditnog portfolia banaka. Tokom analiziranog perioda, nekvalitetni krediti uglavnom su imali trend rasta, ali se stanje polako počinje popravljati od 2014. godine. Ipak, udio nekvalitetnih u ukupnim kreditima bankarskog sektora BiH još uvijek je na visokom nivou, tako da je potrebno preduzeti niz mjera kako bi se smanjili u narednom periodu.

U međunarodnoj praksi, prilikom rješavanja problema nekvalitetnih kredita, obično se koriste dva metoda. Prvi model se oslanja na finansijsku pomoć države koja osniva posebnu banku ili agenciju koja otkupljuje nekvalitetne kredite i na taj način uklanja nekvalitetnu aktivu iz bilansa komercijalnih banaka, odnosno bilansa bankarskog sektora. Funkcionisanje ove banke ili agencije finansira država izdavanjem obveznica ili garancija. Ipak, ovaj način rješavanja nekvalitetnih kredita nije pogodan za države koje imaju problema sa javnim finansijama jer se teret rješavanja problema stavlja na račun poreskih obveznika. Drugi model zasniva se na kreiranju uslova da banke samostalno ili u saradnji sa drugim finansijskim institucijama rješavaju problem putem restrukturiranja dugova, otpisa u slučaju stečaja preduzeća ili prodajom nekvalitetnih kredita trećim licima.

LITERATURA

1. Bjelica, V. (2001). *Bankarstvo, teorija i praksa*. Novi Sad: Štamparija Budućnost.
2. CBBiH. (2011). Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka. Službeni glasnik RS, br. 49/13 i Službene novine Federacije BiH, br. 85/11, 33/12, 110/12, 15/13.
3. Dušanić, J. (2003). *Poslovno bankarstvo*. Srpsko Sarajevo i Beograd: Consseco institut.
4. Hadžić, M. (2009). *Bankarstvo*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
5. Ivaniš, M., & Jeremić, L. (2005). *Osnovi finansija*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
6. Komazec, S., & Ristić, Ž. (2012). *Monetarna ekonomija i bankarski menadžment*. Beograd: EtnoStil.
7. Matejić, M., & Jovanović, M. (1977). *Banke i krediti*. Beograd.
8. Vučković, M. (1958). *Bankarstvo*. Beograd.
9. Vunjak, N. (1999). *Finansijski menadžment*. Beograd: Ekonomski fakultet.
10. Vunjak, N., & Kovačević, Lj. (2006). *Bankarstvo, bankarski menadžment*. Bečej i Subotica: Proleter i Ekonomski fakultet.
11. Centralna banka BiH: <http://www.cbbh.ba>
12. Statistički portal Centralne banke Bosne i Hercegovine: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_sr.aspx
13. World bank: <http://www.worldbank.org>